

Костянтин Чуб

кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти, природничих
і математичних дисциплін та методик їх викладання
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка

БЕЗПЕКА УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Інтернет-технології стали природною складовою сучасного суспільства. Кількість користувачів мережі Інтернет невинно збільшується. Більшою їхньою частиною є діти та молодь. Уміння швидко й ефективно використовувати ресурси глобальної мережі, знаходити потрібні відомості, критично та компетентно оцінювати їх є життєво необхідними для сучасного школяра. Самостійне пізнання інформаційного світу дозволяє розширити коло інтересів дитини і сприяє її додатковій освіті, спонукає до кмітливості, привчає до самостійного розв'язання задач.

Незважаючи на, безумовно, позитивну роль сучасних комунікаційних засобів, існують певні ризики у використанні комп'ютерних технологій. Особливу небезпеку незахищений інформаційний простір містить для дітей молодшого шкільного віку. Негативом мережі є, перш за все, проблеми технологічного характеру, доступ до сайтів з небажаним контентом, небажані знайомства, кібербулінг тощо. При виході у всесвітню павутину дітям важливо бути обізнаними з правилами безпечної поведінки у Інтернет-просторі. Отже, для батьків та вчителів слід шукати компроміс між ефективністю та безпечністю використання Інтернет-ресурсів з урахуванням психологічної специфіки учнів початкової школи.

Проблемою раціонального і безпечного використання Інтернету дітьми та підлітками в Україні займаються Бугайова Н.М., Гуцзіна Н.І., Кочарян А.Б., Оржеховська В.М., Снітко М.А. та інші.

У 2010 році кафедрою превентивної роботи та соціальної політики ЮНЕСКО в Україні за підтримки компанії “Майкрософт Україна” вперше було проведено Всеукраїнське широкомасштабне дослідження «Рівень обізнаності українців щодо питань безпеки дітей в Інтернеті». Вибірка дослідження становила 16850 респондентів, у тому числі 7600 дітей, 4000 батьків та 5150 вчителів. Дослідження проводились в 11 областях України.

Опитування показало, що з 96% дітей-користувачів Інтернету 51% не знає про небезпеки в мережі. 52% дітей виходять в Інтернет передусім для спілкування у соціальних мережах, де залишають свій номер мобільного телефону 46%, домашню адресу 36%, особисті фото 51% опитуваних. Приймають запрошення на зустріч з віртуальним незнайомцем 12% дітей віком 10-11 років, 22 % дітей віком 12-13 років, 34% - віком 14-15 років, 60% - 16-17 років. Разом з цим, опитування показало, що 72,5% дітей хочуть отримувати більше інформації про те, як убезпечити себе в Інтернеті. 77% батьків також висловили бажання більше дізнатися про безпеку Інтернету для дітей. Цікаво, що думку про те, що навчати дітей безпечній роботі в мережі повинні вчителі, розділяють 95% батьків і лише 13% самих вчителів. Рівень користування

Інтернетом серед батьків нижчий, ніж серед дітей, і становить 70,6%. Серед учителів рівень користування Інтернетом вищий, ніж серед батьків, – 83%. Про свої знання щодо небезпек у мережі заявили 85% вчителів, і 27% справді з ними ознайомлені [1].

З метою надання батькам і вчителям допомоги з питань захисту дітей від впливу шкідливої інформації в межах співпраці між МОН і ТОВ «Майкрософт Україна» розроблено та випущено ряд навчально-методичних посібників і складено перелік рекомендованих для дітей онлайн-ресурсів. Зазначені матеріали допоможуть відкрити дітям цікавий, корисний і, головне, безпечний Інтернет.

Серед посібників, які МОН України пропонує використовувати батькам і педагогам для навчання дітей молодшого шкільного віку безпечному користуванню Інтернетом варто перелічити такі:

1. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі: посібник для батьків / І. Литовченко, С. Максименко, С. Болтівець [та ін.]. – К.: ТОВ “Видавничий будинок «Аванпост-Прим»”, 2010. – 48 с.
2. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-методичний посібник / А. Кочарян, Н. Гущина. – К., 2011. – 100 с.
3. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями / О. Удалова, О. Швед, О. Кузнєцова [та ін.]. – К.: Україна, 2010. – 72 с.
4. Пам’ятка для батьків «Діти. Інтернет. Мобільний зв’язок», розроблена Національною експертною комісією України з питань захисту суспільної моралі [2].

З появою операційної системи Windows Vista, до складу якої увійшли засоби батьківського контролю (Parental Control), з’явилась можливість легко контролювати отримання дітьми інформації і забезпечити їх захист під час роботи на комп’ютері.

За допомогою засобів батьківського контролю є можливість встановити:

- обмеження часу, який дитина проводить за комп’ютером;
- обмеження часу, протягом якого діти можуть входити у систему, зокрема, дні тижня і години, коли доступ дозволено. Якщо дозволений час закінчиться, а дитина ще працює за комп’ютером, відбудеться автоматичний вихід із системи;
- обмеження доступу дітей до мережі Інтернет за допомогою веб-фільтра батьківського контролю.

Завдяки спеціальному веб-фільтру батьки отримують можливість встановити низку обмежень на доступ дітей до мережі Інтернет, зокрема:

- заборонити доступ до окремих ігор;
- обмежити активність в мережі Інтернет (можна блокувати доступ до веб-сайтів, обираючи рівень обмеження об’єму інформації; вказати, яку інформацію за тематикою та змістом фільтри пропускати, а яку блокувати; заблокувати або дозволити доступ до окремих веб-сайтів; заборонити або дозволити завантаження файлів);

- заборонити використання окремих програм.

Отже, з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій проблема безпеки учнів початкової школи в Інтернеті стає все більш важливою та актуальною. Аналізуючи статистичні результати Всеукраїнського опитування, можна констатувати недостатній рівень поінформованості дітей та їхніх батьків на тему безпеки в глобальній мережі. Інструментальні системи захисту дитини від небезпечного контенту лише частково розв'язують вказану проблему. Найбільшої ефективності від використання таких систем можна досягти лише за умови розуміння проблеми Інтернет-загроз і вчителями, і батьками, і самими дітьми. Батьки та вчителі можуть допомогти створити кращий Інтернет-простір через підтримку відкритого та чесного діалогу з дітьми щодо їх онлайн життя, особистісного розвитку дітей онлайн та допомогу під час виникнення складнощів чи проблем, через використання позитивних можливостей спільного із дітьми залучення онлайн, допомагаючи дітям знаходити та використовувати якісні інформаційні ресурси.

Список використаних джерел

1. В. Оржеховська Про безпеку дітей у всесвітній мережі інтернет / Оржеховська В.М. // Рідна школа №6, 2011, с. 43-45
- 2 Веб-сайт МОН України. – Режим доступу : [/mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v-interneti](http://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robota-ta-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v-interneti)

Наталія Мачинська,

доктор педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

ІННОВАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Впровадження ефективних інновацій у професійну підготовку вчителів початкової школи сприймається як вирішальний крок, який сприяє досягненню високих результатів у навчанні. Оскільки все більше країн починають розробляти політику підтримки інновацій, вважаємо за доцільне проаналізувати досвід окремих країн, в яких інновації часто починають сприйматися як панацея для розвитку саме педагогічної освіти. Досить часто впровадження інновацій розуміється як використання інформаційно-комунікативних технологій в освіті, разом з тим, у ширшому значенні, це сприймається як щось нове для суспільства або країни.

Як зазначає С. Сисоева, в основі виховання інноваційної людини лежить розвиток її інтелекту, творчих якостей, закладеного природою креативного потенціалу, здатності до саморозвитку та самореалізації [3, с. 40].

Аналіз досвіду підготовки фахівців для початкової освіти Вірменії, Білорусі, Азербайджану, Грузії дає можливість констатувати, що прикладами